

Landskap: *Småland*Upptecknat av: *A. B. Prothé*

Härad: _____

Adress: _____

Soeken: *Eksjö*Berättat av: *fv. Fru Ligne Aschman*Uppteckningsår: *1942*

Född år _____ i _____

<i>Bystämmor.</i>	<i>s. 1.</i>
<i>Beskrivning öfver gårdar i Eksjö.</i>	<i>s. 1.</i>
<i>Locvitetsalongen.</i>	<i>s. 1.</i>
<i>Fotograf.</i>	<i>s. 2.</i>
<i>Tenn-gjutarer-plått.</i>	<i>s. 2.</i>
<i>Lörning.</i>	<i>s. 2.</i>
<i>Karusell.</i>	<i>s. 2.</i>
<i>Kvartier inom staden.</i>	<i>s. 2.</i>
<i>Lanterner.</i>	<i>s. 2-3.</i>
<i>Kännesätt.</i>	<i>s. 3.</i>
<i>Eksjö-tidningen.</i>	<i>s. 3.</i>
<i>Guld- o. silversmeder.</i>	<i>s. 3.</i>
<i>Kungsvägen.</i>	<i>s. 3.</i>
<i>Oscarstal, nyå.</i>	<i>s. 4.</i>

x Detta mot-
svaret origi-
nalet (98 sid.)
som fröken
Aschman fälte
tjänsten d. 20/7-41

Skriv endast på denna sida!

Kungavatten.	s. 4.
Västana.	s. 4.
Festplats.	s. 4.
Köpmanshus från 1700-talet.	s. 4.
Lockinstuga.	s. 5.
Fängelse.	s. 5.
Auktioner.	s. 5.
Arbetslöshet.	s. 5.
Betesmark.	s. 5.
Vedförsäljning.	s. 5.
Kreatur inom staden.	s. 6.
Vagnar.	s. 6.
Skjälkförsäljning.	s. 6.
Läkakalagg.	s. 6.
Allmogedvakt.	s. 6.
Ugnar på museet.	s. 6.
Födelsedagar o. namndagar.	s. 7.
Supéer o. matlagning.	s. 7.

Trappor ö. förstugruvsten.	s. 9.
"Femmannakammaren".	s. 9.
Ekstjör vapen.	s. 9.
Träd.	s. 9.
Den första telefonen i Ekstjör.	s. 9.
Lysning.	s. 9.
Purebrunn och andra brunnar.	s. 10.
Bakverk.	s. 10.
Örnar.	s. 11.
Artsäden.	s. 11.
Kyrkobänk.	s. 11.
Stadstrumslagare.	s. 11.
Vaerblekaregård.	s. 12.
Bägar.	s. 12.
Skolgång.	s. 12.
Epidemi.	s. 13.
Matdagar.	s. 13.
Skolstraff.	s. 13.

Skendöd.	s. 13.
K. deran.	s. 13.
Brudbrudet vid Eksjö.	s. 14.
Tällden i Eksjö.	s. 14.
L. rigensare.	s. 14.
Brännemön.	s. 15.
Smackvordering av skolbarn.	s. 16.
Eksjö nya kyrkogård.	s. 16.
Branden i Eksjö.	s. 16.
Kristina Nilsson.	s. 17.
Limkokeri.	s. 17.
Vattningsställe ö. trättbyggga.	s. 17.
Fulolakt.	s. 17.
Spänningar v. gästgivarergården.	s. 18.
Färgen på husen.	s. 18.
Marknader.	s. 18.
Lutfisk.	s. 18.
M. ärens gås.	s. 18.

Julen blåses in.	s. 22.
Luffaremärken.	s. 23.
Fattigbeskrifning u. nödåren.	s. 23.
Kaffeservering.	s. 23.
Apoteket.	s. 23.
Marknader.	s. 23.
Gavvies o. färgvies.	s. 23.
Smivicka.	s. 23.
Julbak.	s. 24.
Julhögar.	s. 24.
Julottan.	s. 24.
Pyntning t. julen.	s. 24.
Doppa u. köket v. julen.	s. 25.
Jultvätten.	s. 25.

Swagdricksförsäljning.	s. 19.
Kavi i Tullen.	s. 19.
Baler.	s. 19.
Advent.	s. 19.
Den 6 ö. 30 november.	s. 19.
Lucia.	s. 19.
Borgardräkt.	s. 20.
Brandrak.	s. 20.
"Lilla jul."	s. 20.
Gulst.	s. 20.
Fiske.	s. 21.
Tomten.	s. 21.
Kasta nycklar i förtret.	s. 22.
Den första fjärlen.	s. 22.
Skarpshyttan.	s. 22.
Skolans mössmärke.	s. 22.
Eldsvåde.	s. 22.
Den första fotografikampan.	s. 22.

M. 8762:1.

*Detta notornas original är
som fäcken Kockens har för
fickorna. den 20/7-44*

- 9 -

*Uppst. av A. B. Waldenström -
av 1942*

Bystämman.

- I Björka förekommer bystämma. Där finns bykista och tillhör. I dessa sockenprotokoll finns en del som rör Eksfolkskollärare Carlsson i Eksjö landsförsamling när skriv om gårdarna.

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

Törnborg har gjort en beskrivning över Eksjö.

Husertorpet flyttades hit 1928, då husarerna försvann.

Beskrivning över gårdar i Eksjö.

- Min mor och min faster och en gammal skomakare Hentzel gavit en samstämmig beskrivning av Eksjö före branden. Där Centrum nu ligger låg förr Hofstedtska färgeriet. När husarerna låg i Eksjö satte de ju sin prägel på staden. Här bodde en gammal officer som hette Rappe, i huset mitt emot Härnlundska gården.

I övre våningen i Härnlundska gården /nu Konsum/ låg flickpensionen och när vi satt där i skolan kunde vi se den gamle officeren om morgnarna borstade sina mustascher framför spegeln.

"Kavaljersflygeln" var ett postadshus, men det är borta. Där snickare Karlsson nu bor låg förr en folkskola.

Gästgivargården förestods av Björndahl. Det blev sedan posthuset och kallades "Halvan" och där var det första postkontoret inrymt.

"Skunk" - utskjutande övre våning.

I Fallenius hus voro målningar, som finnas beskrivna i Fornminnesföreningen. I norra delen av huset hade varit en gammal vinstuga från 1500-talet. Södra längan av den gård hade en särskild ägare och det var min morfar.

Societetssalongen. Där var teater vid lilla torget - huset till vänster där som nu är bageri.

1836 köpte morfar denna gården, men bodde som nygift i Ekminnesgården. När här var reparation bodde vi ett år i Kockminstergården.

- Ett uttryck som ibland kunde användas var: "Han var en så ryss, så det kan jag tro".

Fotograf.

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

Maria Tesch var den första fotografen i Eksjö. Sin första "ateljé" hade hon ute på en gård och fotograferade ute. Men sedan fick hon en riktig ateljé vid södertull.

Tennjutaresläkt.

Hårdman Justelius var en gammal Eksjöbo och jag har en slåtavla över denna gamla tennjutaresläkt från Eksjö.

Lövning.

- Det fanns ej någon Lövmarknad här. Men de brukade sätta u lövsalar förr på gårdarna. Vi brukar fortfarande sätta up björkar vid var sida om dörren. De sista åren ha vi köpt björkarna på torget. Men förr kunde våra arbetare gå ut o hugga några björkar till widsommer. Vi hade flaggstång på gården, men ej någon majstång. En tid hade vi flaggstånge på gården, men där syntes den ej ordentligt och 1905 satt vi den på huset.

Karusell.

- I trädgården hade vi kägelspel och en karusell - ett par korslagda träkärmar fästade uppe på en stock. Och sedan fi vi själva sätta fart på den, så att den snurrade runt.

Kreatur inom staden.

Kor och grisar hade de i staden ännu så sent som på 1890-talet. Om vintern hade vi kreaturen hemma i gården här i Eksjö men på sommaren hade vi dem på Rolandsstam, som var vår lantgård. Stellen är fortfarande kvar här i gården oc det är en handlande som kyr den nu för att låta bönderna sätta in sina hästar där, när de äro inne i stan.

Lanternor.

Tjänstfolket brukade ha lanternor som voro fästade på en stång, när de gingo och hämtade herrskapen på bjudningar.

När de gingo hem från supéer och tillställningar kunde det gå en 30-40 jungfrur i teten med lanternorna.

Så var det en gång vid Waldenströms bisättning. De kommo nämligen så sent till staden med kistan att de gingo med lanternor i teten. Ett par luffare som lågo i kyrkan blevo alldeles vettskrämda när Fru Waldenström med ett par granne gingo in i kyrkan med lanternor. De trodde det var spöken. /Jf. Fröken Brandtbergs berättelse härrom!/
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Ränneslätt - exercisplats vid Eksjö.

På Thelanders gård - där bodde Fabian Lilliecrantz.

Eksjötidningen.

- 1843 i December kom den första Eksjötidningen ut "Vad Nytt" Min morvor hade hela den samlingen inbunden men den stals från vinden. Från 1856 - 1883 har vi tidningar på Fornminne föreningen. Tidningen uppe 1890. 1884 började Eksjötidninge och de voro ju bistra konkurrenter men "Vad Nytt" kunde ju inte hålla sig i längden.

Det var boktryckare Nilsson som skötte tidningstrycket och hans fru skötte skrivariet och var redaktör. De hade en bokhandel och den skötte döttrarna.

Guld- och silversmeder.

- Förut låg på den tomten ett hus där min mormors far Hedberg bodde och var guldsmed och hade sin affär och verkstad. Här var många silver- och guldsmeder. Eksjö var ju en gammal hantverkarstad med stor och rik landsbygd, som gjorde det möjligt för guld- och silversmeder att hålla på med sina hantverk.

Kungsvägen.

Oscarshamn var sjö- och stapelstad och handeln gick genom Eksjö. Sedan gjordes Oscarshamn till stad. Då gjordes den vägen dit som nödhjälpsarbete. Kungsvägen gick norr - söder över Linköping - Eksjö - Wäxjö - Jönköping - Västervik.

Oscarsbal. Nyår.

Oscarsbalen var den 21 januari. Jag tror att Rådhuset invades på Karldagen och jag kan versen, som lästes upp då. Men om de hade någon fest innan kan jag inte säga.

Nyårsdagen skulle officerarna på uppvaktning till generalen och då vimlade det av uppvakande i staden.

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

Kunganatten.

Min mormor talade om kunganatten. Det var då de kungliga voro på besök hos General Ulfsparre, där det nu är lasare. Då gingo stadsborna uppe hela natten för att ej gå miste något.

Västanå.

Västanå ägdes av Ulfsparre och där inrymdes först lasaret. Där var en manlig och en kvinnlig avdelning, ett mottagni rum och privata rum på vinden. Sysslomannen bodde där men lasaretsläkaren, nu är det blott bostad för sysslomannen och läkaren. Parken intill skänktes då till stadsbornens förnöjelse och trevnad som promenadplats. Där har nu lasarettets uppförts.

Festplats.

På en liten holme i ån där det fanns ett litet lusthus brukade förr anordnas små privata fester - kräftkalas o.d. Här är kräftrika sjöer: Norra och Södra Vixen och Nömmen.

Köpmanshus från 1700-talet.

I "Melanders affär" hade metodisterna sina första möten och där var vaxkabinett. Jag kommer ihåg "köpmansluckorna" på båda sidor om dörren. De användes ej mera, men huset hade varit affärshus redan på 1700-talet, och i taket voro målade små blå stjärnor och vackra mässingsblysläg på luckorna. Gårdens inredning var oförändrad till Melanders köpte den.

Landegrens hade någon sorts hökeri i sin tidigaste beränd men jag vet ej om de hade luckorna använda eller inte.

Sundaland, Skåne
utg. 1942 av

A. B. Rooth

- 13 - M.8762:5.

Sockenstuga.

- En tid var den sockenstuga för bönderna men det har sedan varit sockenstuga i Björndalska gården och sedan i Sundholmska huset. Bönderna hyrde en lokal i stan - men jag v

ej i vilken ordning de kommo.
Före branden var sockenstuga på söder. Där låg också pojkenas läroverk vid nuvarande s. Kyrkogatan.

Utänför kyrkogården låg ängar och där gick min farfars kö och betade. Där provade vi också vår första telefon - en leksak med två blecklurar.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Fängelse.

I cellen under Rådhuset satt verkliga brottslingar. I "Havan" satt bara fyllerister. "Halvan" låg vid den s.k. Gasgatan.

Auktioner.

Auktioner höllas på baksidan av Rådhuset.

Arbetslöshet.

Under det svåra året delades det ut till vävning och fröken Erlins mor vävde klänningar till folkskolebarn och så fick hon i betalning gryn och matvaror.

Betesmark.

På Ränneslätt kördes djuren i vall. Där är ju haggar. På kvällarna kom skällkon i teten och en gumma med en käpp f

de bångstyriga korna.
Myrrens kor ställde sig att böla utanför deras.

De kunde arrendera mark runt om staden. Min morfar arrendade en markägga för min mormor talade om att de skickade ut mat till arbetarna. Hon var född 1822 och dog 1908.

Vedförsäljning.

Ved fanns här mycket gott om - men kom en bonde med en mjölkspann bak på vedlasset, så fick han snart sålt veden
Annars fingo bönderna ofta köra hem igen med sin ved.

Småland, Elvåra
uppl. 1942 av A. O. Rodhe

- 14 -

M. 8762:6.

- Vi hade 5-6 kor i vår ladugård och så bete på Rolandsstam och en häst hade vi alltid hemma.

Kreatur inom staden.

Vagnar.

Chibika /tjibika/ - var en lång grön vagn. Droska, lenda slåde stodo i vagnsboden. På Rolandsstam hade vi alla arbetsredskapen.

Mjölförsäljning.

- Det var endast en del borgare som hade gårdar och en del de få köpa mjölk hos dem, men också från andra.
Det fanns ju mjölkhämtare så man kunde få köpa mjölk på o mjölkställen. Mina Froberg hade mjölförsäljning först i kommunistergården och sedan i Vaxblekaregården och dit gi mjölkhämtare.

Le'kakalagg.

Det var en gubbe som sade om den: /finns nämligen på Eksj Museum/ "Min mor hade ej råd till en sådan Le'kakalagg ut hon satte bullarna av deg direkt på den heta spiselmuren.

Allmogedräkt.

- Jag har hört sägas att allmogen - männen bar knäppt långer och knäbyxor och vita strumpor.

Ugnar på muséet.

Först var här på muséet en gul kakelugn som kakelugnsmaka satt in med plåtmynt som luckor. Tidigare var här en öppen spis, men när vi köpte gården var här en vit kakelugn och nu har vi satt in en äkta smålandsspis. Vi fingo stenarna från Basta, där det fanns en sådan spis som rivits... Där var en träram om -men den räckte inte till när vi gjorde spisen större.

Födelsedagar och namnsdagar.

- Jag vet ej om de brukade kläda ut sig! Förut hörde man ju ingenting om födelsedagar - men nu skrivs det ju alltid i tidningarna.

Kaffe på sängen brukade man få och så 11-kaffe.

Konditor Andersson och konditor Holm gjorde flata tunna stora /7 cm. i diameter/ röda hallonkarameller med namnet Sådana fick man på födelsedagar och namnsdagar. Så sent s 1913, när pappa fyllde 75 år, fick han en käpp av hallonk ramell virad med smala guldremsor.

Blommor lades på bordet och särskilt kring tallriken. Föd sedagspresenterna som man fick lågo på brickan, som man f på morgonen. Hos oss fick man alltid en safranskrans med socker och mandel på och russin inuti. Det har vi fortfarande I min barndom var det ej så vanligt med tårtor så det nog west i litet senare tid. - men de äldre brukade få tår tor.

- Ibland hade man bjudning på födelsedagen och då bjöds det på saft och vatten eller kaffe och kakor eller vad som fa eller vad som var lämpligt.

De som kom för att uppvakta kommo vid 11-tiden på f.m. oc drack kaffe och de kunde då bli bjudna att komma tillbaka på kvällen. Jag kan ej säga att det var enkelt på dessa ti ställningar, men det var familjärt.

Supéer och matlagning.

- Vid supéerna användes ofta pianot som svörgåsbord - man d kade på det.

Här fanns en gammal kokerska - Malen - som var mycket för lig. Hon dog 1919. Hon var stadens storkokerska - skickli och myndig och alla skulle stå tillreds för henne. "Nu ko mer Malen - sätt på kaffeti!" sade de t.ex. på morgonen, n hon kom.

Ibland kunde hon komma flera dagar innan och göra förbere elser som till bröllop och begravning. Annars kom hon bar på morgonen samma dag.

Fiskfärs som Malens har aldrig någon kunnat göra - och ru om lågo stuvade kräftstjärter. Och så stod det ett sådant fat på var bordsända.

- Kräftor kunde man köpa för en krona kannan, då var kräftstjartarna rensade. En gumma brukade komma till mitt hem och hon sålde honkräftor för 10 öre tjoget.

Min barndom inföll ju under 70-80-talet. - Keri i Tullen bodde i norra tullhuset.

Glace hade man mycket till efterrätt liksom vingelé och mandelspan.

Jag minns när mamma gjorde det i skålar. Vi gjorde krusbåvin och på vintern användes det till vingelé. Det räknade inte för mycket arbete.

- Det var alltid stort smörgåsbord - allt som kunde upptänk stuvningar, omeletter, köttbullar och småbiffar, helstekt lök. Omeletter med spenat, sparris eller kräftstjartar.

Svinfötter serverades aldrig på finare supéer men väl andaladåber. Helstekt lever, brynt och stuvad hjärna och kalbrässkotletter.

Det var ju ofta fiskrätter som lax och sillslad som var fint garnerad och legat i runda eller avlånga former. Sill sallaten var av sill, potatis, rödbetor, äpplen, gurka och kött. Den garnerades med äggvita och gula och rödbetor och persilja som var hackat lågo i varv och så en liten krans omkring.

Förr skulle det vara en mellanrätt på middagarna - det kunde t.ex. vara äpplen med maräng och sedan kunde det efter kött in en stekt fågel - orre eller hjärpe - med legymer. Ordnföljden var t.ex.: smörgåsbord, soppa, fiskrätt, kött rätt t.ex. rostbiff - mellanrätt, fågel och sedan glace. Den vanligen upplagd i skålar - men hos konditor Andersson kunde man få beställa hyddor, muffar o.d. av glace.

Konditor Anderssons fru gjorde konfekt och karameller - då lärde han henne medan han var sjuk och sedan fortsatte hon med det sen hon blivit änka.

Hon har gjort en tavla i relief av kyrkan, som hänger i kyrkan. Barnen i gården brukade få slicka skedarna och glacedosan hos konditor Anderssons. De bodde nämligen i vgård.

Jag tror inte de hade någon servering, men på 90-talet hade de öppen servering och som jag minns var hon den första som hade öppen servering. Och det var en riktig söndagshögtid het när hela familjen gick dit och satt i bertsån och papp

bjöd oss alla på saft.

Trappor och förstugukvistar.

- Vid apoteket var en vacker järntrappa som flyttades till badhuset. Innan var här mycket stora ställiga trappor. På de smala gatorna hade de ju sina förstugukvistar som t.ex. utanför Myhréns hus. Där satt de gamla borgarna och prata tvärs över gatan med varandra.

"Femmannakammaren"

- det var drätselkammaren. Min morfar var med i femmannakammaren - det finns en bok från 1855 därifrån - alltså året före branden. När staden brann var en del av jordeböckerna hemma hos min morfar och räddades undan branden. Men sedan har de förvarats på Rådhuset, som invigdes 1862. Ett slag hade de Rådhuset tillfälligt inrymt i Rylanderska huset o där satt min mor som 7-åring i köket och kunde höra hur fångkedjorna rasslade i rummet bredvid, där fångarna förhades.

Eksjö vapen.

Eksjö vapen är en stor ek och den fick ej rubbas och därför byggde man kasernerna runt om den.

Träd.

- Det var ett par gamla träd här som kallades för generalen och generalskan. De växte visst i allén på Hunnersta ägor Hästarna brukade skygga just där talade Lotten Armfelt om Men de fingo huggas ned för vägens skull - den skulle gå fram där. Det var urgamla träd - det var visst ett par tallar.

Den första telefonen i Eksjö.

Pappa satte upp den första telefonen i Eksjö. Det var en ingenjör Hakon Brunius, som satte upp den.

Lysning.

Vid lysningen hade de mottagning liksom man har nu.

Handwritten notes at the top right of the page, including a signature and the name 'Sjöström'.

- Inbjudningar till bröllop skedde på kort. Klänningarna sydes av hemsömmerskor eller hos andra sömmerskor. Fröken Tellbom var en mycket skicklig sömmerska.

LÖBNS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Surebrunn och andra brunnar.

Gamla Surebrunn - där var ett brunnshus och dit gick stabna. Nu är där bebyggt, men de ha ont av vattenådrorna där. Det låg bakom Oxbacken.

Fönster av detta utsände funnos i ett gult nu vid brunnen.

Det var Emil Anderssons mor som skötte vattendrickningen. Barnen hade små danstillställningar där och utflykter dit. Och det hade de äldre också. Min far och alla hans bekant gingo dit..

Och så hade vi Bykvarnskällan - den ligger nu inne i en trädgård. Dit gick vi också om morgnarna med vår pappa och drack vatten. Det bästa dricksvattnet hämtades där. Jungfarna drogo vattnet på en kälke och vi brukade få sitta på kken och hålla vattenspannarna.

Från Hilma Sundgrens brunn hämtades också vatten i min tidigaste barndom och de fick betala något litet väl, som h tade där så att de kunde hålla gården i ordning eller så. Mellan Eksjötidningen och Sandbergs låg en brunn. Det var järnpump och den stod mitt ute på gatan med träbrunnskar. De andra brunnarna voro överbyggda med trä som t.ex. i Levenska gården.

Källan vid Bykvarnen var en källa med stensättning och ett lock över. Där hämtade hotellet sitt vatten.

På vår gård hade vi en pump och från den gick en ränna in genom ett hål i ladugårdsväggen och på så sätt rann vattnet in i ladugården, så djuren kunde vattnas där.

Myhréns brunn stoppades igen med gamla affärsböcker när den blev vattenledning 1898. Då blev också det elektriska ljuset färdigt.

Bakerskor.

Mamsell Segerroth brukade baka Ronneby pepparkakor. Hon

Småland
Kokare
1942

Handwritten signatures and notes at the top left of the page, including 'AB Roth' and 'J. Sigursson'.

bakade också kokta kringlor eller Vimmerby-kringlor. /De bakades först i ugnen så de fingo litet färg, sedan lades de i kokande vatten enligt Fröken Brandtberg/.

Jag har kokt sådana kringlor. Först fingo kringlorna jäsa och sedan koktes de i vatten tills de flöto upp - då voro de färdiga och de lades på halm för att rinna av och sedan bakades de i ugnen.

Många slogo sig förr i hop och togo hem stora sändningar med Vimmerby-kringlor. De kostade då 2 öre st.

Det var en gumma som gick omkring och sålde kringlor, som hon bar i en "stickekorg" eller "stickefat" under armen. /"Stickekorg" användes ofta som vaggva upphängd i taket/.

Hon kallades för Aftonbladet därför att hon hade en hel del nyheter med sig. Hon hade en schalet med ett ljust, tryckt mönster på. Över kringlorna låg en ren vit serviett.

Öknamn.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

"Kari i Tullen" fiskade kräfter.

"Kolkärren" kallades en liten gumma som hade bott på ett ställe som visst hette Kolkärre.

"Lilla Vagnen" var en kvastegumma, som brukade komma till oss med ris.

"Spele-Jocke" var namnet på en speleman, som brukade spela fiol vid brunnbalerna.

Avträden.

Bakom Eds Herrgård i Sunds socken lär stå ett "hus" med skyltarna. "För Herrar". "För Damer". "För Folket".

Kyrkobänk.

I Näsbylts kyrka i Östra härad - 2 - 3 familjer hade gemensam kyrkobänk och där stod deras namn på dörren in till bänken. Det var här i Eksjö.

Stadsstrumslagare.

Misshagliga personer trummades ut ur staden av en stadsstrumslagare.

Vaxblekaregården.

- I Vaxblekaregården var vaxblekeri och mamma kom ihåg hur vaxkakorna lågo och flöt i stora vattenkar på gården i so skenet. Vaxet hade man ju förr till att vaxa tråd med och till varljus. En släkting till Rundstedts satte sedan upp vaxblekeri i Wrigstad, men de ha bevarat metoden som en yrkeshemlighet.

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIVBagare.

I Komministergården fanns spannmålslåren för tiondet kvar Komminister Rundkvist var den siste som bodde i den gårde och gården köptes sedan av Bagare A.F. Petterson. Han had tidigare bageri i stadsfogdens gård.

Före Petterson var en bagare som hette Söderdahl och han de bageri där nu Frälsningsarmén har sin lokal. Där låg t digare ett stort rött hus.

Söderdahls pepparkakor voro särskilt goda. De voro stora chokladkakor och mjuka. Prinzskölds brukade köpa sådana pepparkakor till frukost och åt dem med smör på.

Dennes mjölkgunna brukade alltid komma in från Högaskog.

Skolgång.

När Johan Kinman var pojke brukade han sitta bredvid och ra på när guvernanten läste med häradshövding Åstrands po De tyckte det var tråkigt, men Johan som satt och hörde p han lärde sig så kvickt och när guvernanten talade om det för häradshövdingen, lät han Johan också få läsa med.

Sedan fick pojken sändas till skolan i Eksjö och där fick han ha "matdagar" hos olika familjer, dit han gick vissa dagar i veckan. Sedan kom han till Jönköping och tog studentexamen där och sedan kom han in på veterinärhögskolan Stockholm och han dog i Linköping som överjägmästare.

Hans far hade mycket dåliga affärer och när en del bönder förlorade på borgensförbindelser, rymdde han sin väg men n Johan Kinman fick veta det reste han dit och betalade ige med ränta vad bönderna hade förlorat på hans far.

Epidemi.

- 1907 var det första och enda barnförslamningsfallet här. Sedan 1911 blev här en epidemi och då fick de en sjuklokal inredd i gymnasistiksalen i flickskolan.

"Mät dagar".

UNIVERS
FOLKMINNESAI

Jag kommer ihåg att vi hade mät dagar hemma och ibland betalade vi pengar för mat hos någon annan familj om man ej ville ha skolpojckarna hemma, utan då fingo de äta där i stället.

Skolstraff.

- Fröken Lotta Falk var lärarinnan. Min mormor gick i hennes skola. Om det var någon som ej kunnat sina läxor, så hängde Lotta Falk en peppersskylt med en åsna på ryggen på flickan och så fick hon gå hem med den på sig.

Skendöd.

Lotta Falk var skendöd en gång. Det var på själva begravningsdagen. Jungfru kom in på morgonen i det rummet där l stod lik för att elda en brasa, så att det inte skulle var så kallt där, när begravningsgästerna kommo för att säga farväl till henne. Men så råkade jungfrun tappa några vedträd i golvet och då vaknade hon upp och satte sig upp i kistan, för hon hade bara varit skendöd. Och hon blev sedd kry igen och fortsatte sin undervisning i många år. Hon tade om att hon hade kunnat höra allt vad de hade sagt i rummet, där hon låg skendöd.

Detta måste vara sant, ty både min mormor och Fröken Brandbergs mor har talat om det.

Koleraan.

- När koleraan härjade svårt i Jönköping sökte borgarna i Eksjö att värja sig mot den genom att ej släppa in någon främling i staden. Borgarna sutto vid södra tullhuset och vaktade nätterna, så att inga främlingar skulle komma in i staden med kolera. Alldeles vid södra tullhuset låg en gammal kopersmedja och i den fick bönderna lämna mat till stadens

borgare under denna tid. Man hade en stor stock med tjära och dit gick staborna i Eksjö var dag och rökade sig och härigenom slapp Eksjö undan koleraepidemien. Emellertid v det en främling som var sjuk, som lyckats komma in i stad men han upptäcktes och flyttades ut på Ränneslätt där han dog strax efter.

Här finns en plats vid Eksjö som kallas koleramossen, men den kanske har sitt namn efter en tidigare koleraepidemi, då den kanske använts som begravningsplats.

LANDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESÅR

Brudbadet vid Eksjö.

- Det går en sägen om brudbadet - det skulle ha varit en br som gick och tog sig ett bad före bröllopet och hon drunkade där. Jag vet ej om jag läst det eller hört det berättas. Jag såg när brudbadet brann.

Tallen i Eksjö.

- Det var en tall i Eksjö som inte fick huggas ned för då skulle det bli eldsvåda. Där var keller ingen som högg ned de och när där var en man som skulle bygga en vagnmakarverkstad så ville han ej fälla tallen utan han lät den stå kvar och byggde verkstaden runt om. Men när skräddare Sundberg skulle bygga där lät han hugga ned tallen och nästan gena efter det han flyttat in i den nya gården, så blev där en eldsvåda, för det var ett elektriskt stryklöd som tog eld

Zigenare.

- Just då var det många eldsvådor i staden och jag minns att då var där en massa zigenare som gingo omkring i staden och tiggede pengar och skrämde upp folk, så människorna tordas ju knappast sova om nätterna. Zigenarna gingo omkring och sade: "Nästa gång skall det brinna i det och de numret". Det var väl bara som de fantiserade, men de skrämde ju upp folk i alla fall.

Jag har för mig att min bror sett en zigenarebegravning gång och då kastade de pengar i graven.

Här var ofta zigenare förr och då höllo de till borta i Brännemon. En gång kom där en anmälan på dem till Djursky föreningen att de misshandlade sina hästar och då gingo j

och en god vän äit och tittade. Först voro de så vänliga, men när vi bad att få se på deras hästar blevo de så allvliga och det var som om det spridit sig som en löpeld gen hela lägret. Sedan fick slaktaren Gunnar Karlsson taga ha om den ena hästen och skötte den, så den snart blev frisk och kry och sedan såldes den till en lantbrukare.

Brännemon.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

- Brännemon var förr begravningsplatsen för avrättade. Jag känner till två avrättningar.

Fru Hagström i Priarp dog förra våren och hon sade att i hennes barndom låg stocken kvar där på Priarps backe där brottslingarna kelshögs och när barnen skulle gå förbi brukade de alltid springa så fort de kunde. 1842 var en avrättning där och en torpare berättade för henne att en äldre och en yngre man hade överfallit en gumma och den äldre hade in gumman i spisen och ville bränna henne, men den yngre bad för hennes liv. Gumman levde så länge efter att hon hade berättat därom. Och när de sedan blevo fasttagna och skulle avrättas, bad gumman för den yngres liv. Men den gamle som skulle avrättas, han gick till stupstocken med knäppt händer och sjöng en psalm och jag har psalmen uppskriven. En annan person som jag känner talade om att hans farfar varit med i Finland och där hade de blivit så råa. Blevo förargade på en människa, så var det bara till att sticka ned den. Och farfadern talade om att en av dem blev straffad här i Eksjö och de mötte honom när han skulle föras till avrättningsplatsen och då mötte de honom när han "gick i fyrkant" d.v.s. att brottslingen gick i mitten med soldat på alla fyra sidorna runt om honom. Brottslingen svor hel vägen fram till avrättningsplatsen och han hade en "tallriksmössa" på huvudet. När jag frågade min sagesman om de svarade han att det var väl en flat mössa som de hade på huvudet.

Min far var fyra år då och han mindes när tjänstefolket kom hem och berättade om avrättningen. Det var så många som hade klättrat upp i träden runt om för att kunna se ordentligt, men när huvudet rullade ned på marken så damp de flesta ned ur träden.

- Det finns inget bevis som vittna om denna avrättningen 18 men eftersom det finns så många som tre olika uppgifter o en avrättning vid denna tid, så kan man kanske antaga att papperna därom förstördes vid stadsbranden.

KUNDS UNIVERSITET
FOLKLIVSARKIVET

Inackordering av skolbarn.

- Vaxblekaregården i Eksjö var en mycket förnämlig gammal gård. Där bodde en sotareänka som hette Nordström och hon hade skolgossar inackorderade hos sig. Skolpojkerne fingo själva ha mat och matsäck med sig hemifrån, men så fingo bröd av henne. Och då kunde hon säga till en: "Du som har bra tänder får äta hårt bröd och Du som har dåliga tänder får äta det mjuka brödet!"
Hennes syster bodde också där och hade inackorderingar. Fröken Spets bodde där också och hon tog emot vad som lånades in till färgning, men det var bestämt Rundstedts so ägde färgeriet för där hängde en skylt med deras namn utaför.

Eksjö nya kyrkogård.

Ringmuren runt Eksjö kyrka togs bort då den nya kyrkogård blev färdig 1842. Det bedrevs nämligen så mycket ofog inn för kyrkogårdsmuren att man beslöt att riva den.
När den nya kyrkogården skulle invigas samlades alla med musik i spetsen och tågade ner från torget där man samlat till nya kyrkogården.

Branden i Eksjö.

- Min mor, som är 93 år, kommer ihåg hur de sprang omkring och bultade i väggarna och ropade att elden var lös. De fingo bära ut allt vad de kunde i trädgårdarna, för att rädda det undan elden.
- Branden lär ha uppstått därigenom att en lärpojke som kom mit hem på kvällen hängt sina snöiga kläder vid ugnen. Me så hade en eldgnista farit ut och tagit eld i en björkrave som stod där och sedan tog elden fatt i kläderna. Det var på det sättet elden började, då staden brann.

FOLKLIVSARKIVET

Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

Småland
Eksjö
Maj 1942

Hand av A. E. Roth
bevis av postigare psch

Kristina Nilsson.

- Kristina Nilsson vandrade omkring här på gårdarna som fli och sjöng innan hon blev upptäckt och det blev hon visst Ljungby. Mina föräldrar mindes Kalle Kruse som gick omkring med en björn på gårdarna och han hade Kristina Nils med sig. Och Kalle Kruse hade en god vän som hette Fastbe och var guldsmedsgesäll och i Fastbergs gesällkammare fin Kalle Kruse och Kristina lov att bo.

Limkokeri.

Limmet kokades i stora kittlar och hälldes upp i avlånga bläcklådor och när det stelnat så välvades det upp och ska i lagom tjocka bitar med en ståltrådsåge och sedan lades skivorna på bocker för att luft- och soltorke.

Vattningsställe och tvättbrygga.

- Vid N. Åbron var vattningsställe på ena sidan. - Till vänster om Lasserettsbron fanns kläppbrygga. Senare byggdes klapphus. Bryggen vid Söderdahls - senare Bergmans bageri - togs bort då ån rätades. Vi hade en egen tvättbrygga av sten och bräder lades ut därifrån, så de kunde ligga där och tvätta. Jag förstår ej varför de brukade gå till olika bryggor och tvätta, men det berodde väl på djup och vattenstånd.

Julspekt.

- Julspekt hade man ofta i november och då hörde det till a man sände smakkorv såsom risgrynskorv eller "pyttekorv", korngrynskorv, s.k. pölsa och 3-4 palter. Smält smör hälldes över smakkorverna som garnerades med socker, kanel och persiljekvistar.

Vi gjorde ej blodkorv utan paltbröd. Det kunde man få bak hos bakerskorv t.ex. Louise Lindblad. Hon brukade komma och hämta ingredienserna och utförde baket hemma och sedan kom hon med det färdigt.

Mormor gjorde små "pyttekorvar" till oss barn och det gjordes här hemma. De voro 1½ dm. långa och tjocka som en fläskkorv och gjorda av förvällda risgryn och ägg och russin och smaksatta med sirap, salt och peppar.

Det fanns särskilda personer här i Eksjö som togo räntor i slakt och gjorde dem rena. Tidigt på morgonen lågo de nere vid ån och gjorde dem rena. Här fanns tvättbrygger och på dem lågo de och sköljde och skrapade räntorna. Det var frim timer som gjorde det. Men fick tala vid någon av dem att komma och ta reda på räntorna vid slakten. I min tidigaste barndom slaktade man en kalv hemma. Men jag kommer ihåg att slakten hade gjorts tidigt på morgonen.

Grävningar vid gästgivargården.

- Vid grävningarna på torget i sommar hittades så mycket djurben och kakor där gästgiveriet legat. Det var på samma ställe där de fann pengar också.

Färger på husen.

- Vid alla reparationer av gamla hus i Eksjö har det visat sig att husen varit röda. Men komministergården var det enda hus som varit gulmålat. Men det fanns även hus som varit målade i andra färger. Det var endast ett hus som varit skärt i Eksjö. /Det var visst bryggare Janssons hus?/.

Marknader.

- Höstmarknaden hölls i början av oktober tror jag. Då var det så mycket frukt och rotsaker, som torefördes. Sommermarknaden - då fanns det i allmänhet körsbär att köpa på torget när den hölls. Vintermarknaden hölls i januari. Thomasmässemarknad hölls även i Eksjö - men det var inte riktigt som en marknad. Då fanns det julgranar att köpa, men lördagen efter den var det knappast någon torghandel.

✓ Luttfisk.

- Många köpte luttfisk så sent som vid Thomasmässe. Den bereddes emellertid på ett särskilt sätt för att bli färdig.

✓ Mårtens gås.

- Till Mårtens köpte vi gås och kokade svartsoppa. Mårtens fin

traditionellt här i Eksjö. Somliga hade gåsmiddag med inbjudna gäster och andra åt gås för sig själva och somliga gingo på hotellet.

Svagedricksförsäljning.

- Memsell Jansson bryggde och sålde dricka. Hon hade svagedricksförsäljning.

UNIVERSITETSBIBLIOTEK
FOLKMINNESMÅN

Kari i Tullen.

- Kari i Tullen hade vittkålstäppa och ingen hade så fina kå huvuden att sälja som hon. Hennes sonhustru var blind och hon ledsagade henne troget till kyrkan var söndag.

Baler.

Oscarsbal firades 1 december.

Knutsbal hölls den 13 januari. Då var det också barnbal vilken förekom ringleksaker.

Den 21 januari var det också någon sorts bal.

Vid barnbalernaingo barnen först komma och plundra julgrenarna och leka tills de skulle gå hem klockan 9. Man hade julgrenskaramejler med långa papper. Vi brukade köpa julgrenskaramejler av konditor Anderssons.

Advent.

- I min barndom var det ej brukligt med adventljus - den sedan är införd först senare.

Den 6 och 30 November.

- Den 6 och 30 November var det regementsmusik på torget och gudstjänst i kyrkan.

Lucia.

- I min barndom firades ej Lucia i skolan.

Slakt och brygd skulle vara undangjorda före Lucia. Julba gjordes sista veckan innan jul. Jultvätt hade man efter slakten, för det drogs ju ned så mycket tvätt då.

Jag minns ej lussekatter förrän de sista 20 åren. Husmode föreningen, som bildades för en 10 år sedan, har brukat

Landskap: Småland

Eksjö stad

Uppteckningsår: 1942

Upptecknat av: A.B.Rooth

Berättat av fr. Signe Aschan

Upplysningar om församlingens medlemmar som varit i tjänst under åren 1941-1942

Medlemmar i församlingen

1. Medlemmar i församlingen

Medlemmar i församlingen

1. Medlemmar i församlingen

Medlemmar i församlingen

1. Medlemmar i församlingen

1. Medlemmar i församlingen

1. Medlemmar i församlingen

Medlemmar i församlingen

1. Medlemmar i församlingen

Medlemmar i församlingen

1. Medlemmar i församlingen

Medlemmar i församlingen

1. Medlemmar i församlingen

fira Lucia. Förr hörde man inte talas om att Lucia firade Lussekvällen bruka barnen nu på senare år klä ut sig lustigt och gå omkring i husen. Det förekom ej förr. Det brukade vara Lussebal på hotellet. På en sådan Lussebal tog det en i Rådhuset d.v.s. hotellet, som brann och blev illa åtgån Det var 1930.

Borgardräkt.

- Min kusin har en sorts små knappar med avbildade "rötter" på som skall ha tillhört rådmann Holmströms borgardräkt /? Det är en ek avbildad på dem med utgrenade rötter. Fröken Borgs farfar var borgare i Göteborg och där har borgardräkten förekommit. Han var sadelmakare. De knappar som skulle ha suttit i hans borgardräkt voro mycket stora och där var Göteborgs vapen på dem. Dessa knappar äges av Fröken Borgs kusin, som är bosatt i Skottland.

Brandvak.

Vid Vattentorget fanns i ån en brandvak. Det var en treke som alltid skulle hållas öppen. Det fanns en brandvak vid Åbron och en vid Lasaretsbron. Brandvakerna fanns nämligen vid broarna.

✓ "Lilla jul".

- Kyndelsmäska kallades för "lilla jul". Det var sista gången på julhelgen, som vi döppade i grytan. Vi döppade i gryta alla helgafnar under julen och kyndelsmäska var sista gången. Det delades ej ut presenter vid kyndelsmäska. Med Knutsbålen var det slut på festerne. "20:e Knut går julen" sade man. Även efter 20:e Knut hade man bjudningar men det var inga riktiga julbjudningar. Jag har ej hört talas om Benraskesöndag.

Botemedel mot sjukdom.

Gult silke användes som botemedel mot gulsot eller gulsju Mot "matalea" blandade de in en huvuddus i någon maträtt, som den sjuke skulle äta utan att han visste om den. Blod från avrättningsplatsen användes som botemedel mot

skärvan. Från andra håll men ej vår trakt har jag hört, a
det använts som botemedel även vid andra åkommor.

För att driva ned febern bands en selt silhalva under bå
fötterna på vart barn och så lindades fötterna om. Det va
min bror som var mest sjuk i scharlakansfeber i början av
80-talet. Det ordinerades av doktor Danielsson - Aschan.
När min yngste bror fick bulnader på halsen fick han omsl
med varm mjölgrot. Bulnaderna måste mogna innan de kunde
skäras.

Lungspatienter skulle inandas ledugårdsluften och anda
ångorna av färsk koggödsel, som de hade i ett kärl. Min mo
mor talade om, att hon hade sett en ung man göra det.

"Nockasnare" - spindelväv - lades på öppna sår.

"Storsteget" borrades bort med en 3-fotad panna. Det skul
läsas bort. Det har jag bara hört talas om och det var nå
hemligt som lästes.

Vårtor skulle man gnida med en stulen fläskbit, så försva
de. Eller också skulle man tvätta dem med vatten i en för
djupning på en jordfast sten på kyrkogården.

Årkestopakällan - där offrades pengar mot sjukdom.

Fiske.

- Fisket i Perstorpagölen arrenderades av stan. Där fanns
kräftor stora som humrar. Järnhandlare Myhrén brukade fis
kräftor där. Han hade lantbruk också.

I Nummen fanns det mycket kräftor.
På Äppleholm fanns en fiskare. Han rensade kräftstjärter
och sålde kannvis. Kräftsmöret saltade de ned åt sig själ
och använde. "Det är precis så en sliter opp läper" /läpp
na/ sa' han en gång. De rensade nämligen kräftorna med hj
av tänderna.

Tomten.

- En bekant till mig som dog 1914 vid 80 års ålder, talade
att hon som liten flicka sett tomten. Hon var född 1834 o
det var i slutet på 1830-talet som hon och några flickor
ro uppe på vinden och lekte. Men så gingo de andra flicko
na ned och hon blev ensam kvar däruppe och det var då som
hon fick se en liten gubbe med röd mössa, som bar på någr

Skarp - Stal
M. 8762: 22
1942

M. 8762: 22
30-
M. 8762: 22
Sagen. Den gamle kock
Skarp

halmstrån och pustade och pustade. Han kom från J:s vind och in på Hedbergs vind. Hon påstod att det var sant och hon blev så rädd att hon bara skrek: "En liten gubbe med röd mössa! En liten gubbe med röd mössa!"

Kasta nycklar i fönstret.

- Om man förlagt en sak, så skall man bara kasta ett par nycklar i fönstret - det går lättare att hitta då vad man har förlagt.

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARK

Den första fjäriln, omen.

- Om den första fjäril som man får se på våren är vitt, så blir det en glad sommar. Men om det är en mörk fjäril, så har man något ledsamt att vänta.

Skarpskyttar.

Skarpskyttarna hade sina övningar i folkskolan vid Vatten torget. Genom att anordna fester fingo de pengar till sitt arbete.

Skolans mössmärke.

- Skolans mössmärke ändrades 1878.

Eldsvåda.

- Vid eldsvåda trummades och tutades det i lurar och det sk med stadskanonerna för att väcka folket.

Fotogenlampan.

Den första fotogenlampan i Eksjö hade färgare Sundholm. I pan utgjordes av en urnolkad träfot i vilken oljenuset var nedsänkt. Glas fanns men ej kupa.

Julen "blåses in".

Julen "blåstes in" i Eksjö. Eksjö sparbank hade sin först lokal i rådhuset. Där blåstes julen in klockan 12. I Rådhuset fanns även cellfängelse.

Luffaremärken.

- Luffaremärken satte luffarna på dörrarna för att utmärka bra ställen.

Fattigbespisning under nödåren.

Under nödåren bespisades de fattiga. Där de hade bryggåns, kokades varm soppa och delades ut. Det var farmor som ordnade med det. Det är möjligt att det ordnades på privat väg.

Kaffeservering.

- En gammal Eksjöfru berättade, som var född 1842, att i hennes barndom fanns det en liten gumma, som hade kaffeservering i övervåningen någonstans i ett hus i södra stadsdelen. Hennes son var en riktig odåga. Vid en marknad blev han osams med någon.

Apoteket.

- Apoteket i Eksjö grundades 1737. Det var en tysk som hette Wollert från Hamburg, som kom resande igenom Eksjö och då han fick veta att där ej fanns något apotek, begärde han att få upprätta ett apotek där. Wollerts dotter gifte sig med en handskmakare Eisenberg och deras dotter gifte sig med en rådmän Holmström och deras dotter i sin tur gifte sig med rådmannen och fabrikören Felix Aschan, som var vin farfar. Det fanns många handskmakare i Eksjö.

Marknader.

- I Eksjö fanns både Vår- Sommar- Höst- och Vintermarknad. De var många som kommo resande hit till marknaderna. I Österbymo hölls en marknad och till den brukade flera Eksjöbor resa.

Garverierna och färgerierna -

i Eksjö lågo alla utefter ån.

Frivecka.

- Den 24 oktober hade tjänarna en frivecka. Tjänarna fingo 5

i städja och då voro de städda för ett år. - Jungfrurna kunde gå omkring och söka platser. Det kunde de göra när som helst. Här i huset brukade våra tjänare få flyttegröt när flyttade. Gröten äts som en liten festlig avslutning den sista kvällen de voro kvar i tjänsten.

LUNDS UNIVERS
FOLKMINNESÅ

✓ Julbak.

- Doppkakor bakades av siktemjöl i de stora bakaugarna till jul. Bägare Pettersons bakar ännu till doppdagarna sådant bröd men ej annars.
- Vörtbröd bakades också ibland på enbärsvört. Vörtbrödet bakades i långa lever.
- Man bakade saffranskransar med russin och mandel och socker på.

✓ Julhögar.

- Barnen och jungfrurna fingo alltid julhögar, som bestod av vörtkaka, en doppkaka och en saffranskrans. Det åt man under julen undan för undan.
- Nu får jungfrurna också en tallrik upp på sitt rum med äppel och konfekt.

✓ Julottan.

Vid julottan på juldagen skulle det vara tänt i alla fönstren. Grenarna voro tända och överallt var upplyst och gardinerna voro upprullade, så man kunde se in i alla hemmen, när man gick hem från julottan.

I min barndom var julottan klockan 6 på morgonen, men för var ottan ännu tidigare.

✓ Fyntning till julen.

- Hos bägare Alvin låg bröd och julostr och en del andra saker i fönstret - men det var bara hos dem det var så. Jag vet inte om det skulle vara någon sorts julslytning samtidigt. Alla familjerna voro ute då och fingo och tittade själva hur det tog sig ut från gatan. Man brukade gå upp till våndra efter julottan och dricka glögg och sedan när man kom hem drack man kaffe.

Doppa i köket vid julen.

- Doppa i köket gör vi fortfarande. Då kläs köket särskilt trevligt. "Fästmannsstången" den stång som bar upp kupan öfver den öppna spisen - skulle kläs. Utefter spiselkanten hänger en lingsonrisgirland, som Mor Kolkärre bundit. Vi använder fortfarande mormors kittel till doppkittel.

Jultvätten.

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESSÄR

Det tvättades i bryggåuset och sedan sköljdes tvätten i ån. Varje familj hade sina särskilda byggnor. Dessa fingo först kaffe på morgonen och sedan frukost och kaffe igen. 11-tiden och så middag och sen kaffe på aftonen och kvällen mat innan de gingo hem. De brukade få aftonvard - då fingo de $\frac{1}{2}$ hålkäka bröd och smör, ost och sogel och detta brukade de ta med sig hem i min barndom.

Vid vattentorget var en klappbrygga och där hängdes tvätten sedan upp till torkning på Vattentorget.

Acc.N:r 8762.

Berättat av Fröken Signe Aschan
E k s j ö.